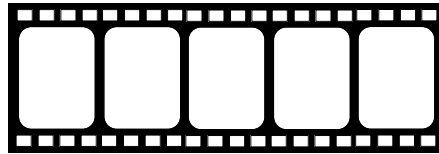

De Leergeschiedenis

Logboek van een ontdekkingsreis

Een Leergeschiedenis is gebaseerd op een Tijdlijnverhaal

Een "Learning History" is een Tijdlijn verhaal waar een analyse aan is toegevoegd. Er valt niet te onderhandelen over waarnemingen zelf. Hoe waarnemingen moeten worden begrepen: daarover kunnen verschillende meningen bestaan, afhankelijk van de theorie die mensen hanteren. De meerwaarde van de Learning History is dat interpretaties worden onderscheiden van waarnemingen, en laat zien welke theorie gebruikt is voor de interpretatie.

De Learning History hoeft geen document te zijn dat je maakt op basis van overeenstemming in het netwerk. Vooral wanneer er wat spanning is in het netwerk, dan kan het document een interventiemiddel op zich worden om barrières te doorbreken, om te lijmen (opnieuw te verbinden) en om het vermogen van het netwerk te verbeteren om een effectieve respons te geven op nieuwe ontwikkelingen.

De begeleider neemt het resultaat van de Tijdlijn die met het netwerk is gemaakt als basis. De 'film' van het netwerk is verdeeld in scènes als opvallende episodes in het proces. Iedere scène wordt beschreven in krantenstijl waardoor er een herkenbaar verhaal ontstaat uit datgene was als belangrijk werd beschouwd. Dit heeft de vorm van een "toen .... en toen .... en toen..." verhaal. De scènes worden paragrafen met krantenkoppen als titel. Dus, in plaats van "introductie" en "doelen" klinkt het bijvoorbeeld als "'Zeven verandermanagers samen verder" en "Van misverstanden naar helpende inzichten".

Aangezien de Tijdlijn niet per se aan het eind van het project gemaakt wordt, kan de begeleider voor een Leergeschiedenis als eindrapportage het laatste deel van de geschiedenis aanvullen met eigen waarnemingen.

Analyses worden per scène beschreven

Een scène heeft een begin en een eind waar tussenin iets relevant is gebeurd. Nu komt het erop aan te begrijpen waarom het zo is gegaan. Deze interpretatie moet duidelijk onderscheiden van de tekst worden weergegeven. Dat kan in tekstvakken, of met een andere opmaak. Kleiner en Roth schrijven voor de tekst op de oneven pagina's te schrijven, en de analyses op de pagina's er tegenover.

Wanneer citaten beschikbaar zijn, dan worden ze in de Tijdlijntekst opgenomen als illustratie bij het verhaal.

Probeer te begrijpen wat de verandering bracht door het toepassen van een van de modellen uit de netwerkbenadering. Mocht je andere hulpmiddelen geschikter vinden, dan kun je ze ook gebruiken, mits je hiervan een omschrijving als bijlage toevoegt.

Voorbeeld van een analyse-tekstvak:

Tijdens de excursies werd binnen het netwerk nog steeds gezocht naar nieuwe mogelijkheden. In de bijeenkomst hierna moesten keuzes gemaakt worden met individuele consequenties en het energieniveau daalde. De Coherentiecirkel laat zien dat dit een verschuiving in aandacht was van 'wij' naar 'ik' en strijdige belangen zichtbaar werden. De interventie was om met iedereen afzonderlijk te praten vóór de volgende ontmoeting, zodat er erkenning was voor wat belangrijk was voor iedereen. Dit gaf de netwerkpers hernieuwde motivatie om naar acceptabele oplossingen te zoeken.

De 'tocht van de held'

Elk netwerk gaat over toppen en door dalen. Meestal is er zo iets als de tocht van de held in te ontdekken. De held gaat vol mooie ambities en met goede moed op pad, krijgt tegenslag te verwerken en komt in onvoorziene verwickelingen terecht waar hij zich uit moet zien te redden. Dan is er onverwachte hulp, die hem in staat stelt om zijn meesterzet te doen, zodat het verhaal uiteindelijk goed afloopt, alhoewel anders dan voorzien.

Een Leergeschiedenis vertelt zo'n verhaal, met wat daarvan te leren valt. Met welke veronderstellingen ging men op pad. Is de tegenslag te verklaren uit veronderstellingen die niet klopten? Welke interventies waren niet effectief en waarom niet. En welke hadden wel effect? Wat valt hieruit te leren over de oorspronkelijke veronderstellingen, en over effectieve actie in de toekomst?

Een beknopt en leesbaar verhaal

Omdat de analyse gebaseerd is op het Tijdlijnverhaal met niet meer dan 4 tot 8 pagina's, mag een Leergeschiedenis niet veel langer zijn. De nadruk wordt gelegd op de meest belangrijke momenten, de dynamiek die deze momenten zo belangrijk heeft gemaakt, de leerpunten en de aanbevelingen over wat er gebeuren moet. Uiteraard bevat de Leergeschiedenis ook de tastbare resultaten die het netwerkproces heeft opgeleverd.

Een leergeschiedenis die op deze manier is opgebouwd is interessanter, ook voor opdrachtgevers, dan de gebruikelijke projectrapportages die slechts weergeven in hoeverre de doelstellingen zijn gehaald en hoe de beschikbare middelen zijn gebruikt.

Herkomst van de methode

De "Learning History" methodiek is ontwikkeld door Kleiner en Roth (1977) en heeft zijn wortels in de "Appreciative Inquiry" benadering (Cooperrider e.a. 2000) en de Critical Incident Method (Flanagan 1954).

De versie zoals hier omschreven is het resultaat van diverse onderzoeken waarbij Eelke Wielinga betrokken was. In het experiment "Netwerken in de veehouderij" (2004 -2007) met netwerken van veehouders bleek de methode zeer behulpzaam en gewaardeerd bij zowel de betrokken veehouders als het Ministerie van Landbouw als opdrachtgever. De instructie werd verder aangevuld in het kader van het "Healthy Networks Learning Programme". In dit actieonderzoek, in opdracht van PSO, werd met vijf internationaal opererende NGO's naar wegen gezocht om kwaliteit van Noord - Zuid netwerken te verbeteren (Faber en Wielinga 2011).

Eerste publicatie

Zaalmink, B.W., Smit, C.T., Wielinga, H.E., Geerling-Eiff, F.A., Hoogerwerf, L. (2007): Netwerkgereedschap voor vrije actoren. Methoden en technieken voor het succesvol begeleiden van netwerken. Wageningen Universiteit en Research.

Literatuur

Cooperrider, D.L., Sorensen Jr., P.F., Whitney, D & Yaeger, T.F., (2000): Appreciative Inquiry, rethinking the organization towards a positive theory of change. Stipes Publishing, ill. USA.

Flanagan, J.C. (1954): The Critical Incident Technique. Psychological Review, (51) 4, July 1954.

Kleiner, A, Roth, G (1997): Learning History. How to make your experience your company's best teacher. Harvard Business Review, Sept. 1997.

Faber, K., Wielinga, H.E., (2011): Looking at collaboration in North-South networks. Experiences from an action research. Final report "Healthy Networks Learning Programme", 2010 – 2011. PSO, Den Haag.